

Na temelju gore prikazanih brojeva, možemo zaključiti da je časopis *The Hungarian Historical Review* izuzetno koristan, jer svojim kvalitetnim radovima olakšava pristup ali i razumijevanje mađarske historiografije široj, odnosno međunarodnoj, znanstvenoj zajednici. Također, zanimljivim odabirom tema dodatno širi interes za spomenute istraživačke teme, ali također donosi nove analize izvora i samim time nova saznanja.

Monika Martinez

Medium Aevum Quotidianum, br. 68 (89 str.) – br. 69 (63 str.), Krems 2014.

U časopisu *Medium Aevum Quotidianum*, točnije u njegovim brojevima 68 i 69 nalazimo čak sedam interdisciplinarnih znanstvenih radova koji obrađuju razna pitanja iz problematike svakodnevnog života u kasnosrednjovjekovnom razdoblju. Kao što je to bio običaj i u ranijim brojevima navedenog časopisa, predgovore u oba broja je sastavio glavni urednik serije Gerhard Jaritz, a u njima je pojedinačno predstavio sve radove. Zbog većeg broja autorskih priloga, navedena dva broja nemaju tradicionalnu rubriku prikaza knjiga i znanstvenih časopisa, ali su oba broja na kraju opremljena popisom autora, naslovljenom *Anschriften der Autoren*, s njihovim kontaktima u svrhu potencijalne razmjene podataka.

Weather and Weather-Related Environmental Phenomena Including Natural Hazards in Medieval Hungary II: Documentary Evidence on the 13th Century autorice Andree Kiss prvi je rad objavljen u broju 68 časopisa *Medium Aevum Quotidianum* (5-46). Navedeni rad je nastavak istraživanja o klimatskim promjenama u srednjovjekovnoj Ugarskoj objavljenog u 67. broju ovoga časopisa. Autorica napominje ranije navedene podatke o malom broju povijesnih izvora za vremensko razdoblje od 11. do 12. st., te ih uspoređuje sa onima za 13. stoljeće. Napominje kako izvori i dalje nisu obilni kao što su za razdoblja od 14. st. nadalje, ali su ipak brojniji nego u ranijem razdoblju. Kao i u ranijem razdoblju, većina izvora i dalje potječe iz njemačkih, poljskih i čeških zemalja, a povremeno ih nadopunjuju i oni s ruskog prostora koji spominju vremenske posebnosti i pojave s Ugarskog prostora. Sam početak 13. st. je relativno slab sa podacima u izvorima, ali se međutim od četrdesetih godina 13. st. bilježi značajan rast. U ranije navedenom razdoblju se spominje samo jedna epizoda gladi, no riječ je o navodima iz kasnosrednjovjekovnih kompilacija raznih kronika u kojima se glad poklapa s križarskim pohodom kralja Andrije II. Kao što je ranije navedeno, više vijesti o klimatskim nepogodama navedeno je od jake zime 1241., koja se javila i godinu kasnije usporedno s mongolskim osvajanjima ugarsko-hrvatskih zemalja. Navedene anomalije su još jače intenzivirale ratnu opasnost zbog zaleđenih rijeka, posebice Dunava, što je uz glad olakšalo neprijatelju manevriranje po navedenom prostoru.

Michaela Antonín Malaníková autorica je rada naslovljenog "*Mein tachter sol man zu pett und zu tisch aufsetzen als eines reichen mannes tachter*": *Childhood and Adolescence in Moravian Towns in the Late Middle Ages from the Perspective of Gender* (47-65). U navedenom radu, autorica istražuje razne obrasce nasljeđivanja u srednjovjekovnom razdoblju na prostorima moravskih gradova Brna i Znojma. Kao što Michaela Antonín Malaníková ukazuje, navedeni gradovi su izabrani zbog pripadnosti istom zakonodavnom sustavu. U svom istraživanju autorica se uglavnom oslanjala na oporuke stanovnika Brna i Znojma iz razdoblja 14. i 15. stoljeća.

U radu naslovljenom "*Instead of attacking the Turks ...*" *The 1535 War of Tunis in Habsburg Imperial Propaganda* (66-88) Tamas Kiss analizira okolnosti nastanka kao i poruke koje sadrže umjetnička djela nastala kao refleksi vojne intervencije cara Karla V. u Tunisu. Objašnjavajući politički i vojni utjecaj Karla V. na Mediteranu, autor najprije precizno opisuje okolnosti koje su rezultirale tom vojnom kampanjom. Kao car Svetog Rimskog carstva Karlo V. je u vojni pohod poveo i čitav niz umjetnika, kroničara, muzičara, ali i znanstvenika koji su imali cilj

učiniti osvajanje Tunisa besmrtnim. Analizom raznih slikarskih detalja, uglavnom djela Jana Corneliusza Vermeyena, ali i monumentalnog djela u drvu autora Marina Heemsmerka, autor daje prikaz stvaranja jedne vrlo opsežne vojne propagande.

Prva dva rada u 69. broju časopisa *Medium Aevum Quotidianum*, rezultat su predavanja sa sekcije naslovljene *Animals and Identity* i održane na medievističkom kongresu u Leedsu 2014. godine.

Prvi od dva navedena rada je *Slavs and Dogs: Depiction of Slavs in Central European Sources from the Tenth-Eleventh Centuries* autorice Andree Vanine Neyre (5-24). Koristeći brojne narativne izvore autorica analizira percepciju nekršćanskih Slavena u očima kršćanskih ljetopisaca. Kako bi ustanovila razloge zašto je neki narod bio kompariran sa životinjama, autorica traži potencijalne razloge nastanke takve komparacije. Autorica je izdvojila pse kao životinjsku vrstu čije su karakteristike vrlo često pripisivane različitim narodima, posebice u slučaju onih koji su bili direktno ili latentno sukobljeni.

Drugi rad navedene sekcije, djelo je Marina Viallona naslovljeno *Knights and Destriers: Representation and Symbolism of the Medieval Warhorse in Medieval Art* (25-30). Riječ je o vrlo zanimljivom prilogu proučavanju konja kao integralne sastavnice koncepta viteštva. Komparirajući djelovanje srednjovjekovnog konjanika od faze dugogodišnjeg treninga do ponašanja u bitci s konjem koji je prolazio sličan sistem dresure, autorica smatra kako je riječ o neraskidivoj vezi viteza i konja u doba viteštva. Analizirajući prikaze vitezova i konja u umjetnosti, autorica naglašava kako su oni uglavnom prenosili gledatelju informacije o podjednakim odlikama poput hrabrosti, veličanstvenosti, ali i sudbine.

Anne M. Scott autorica je rada naslovljenog *Sense and Sin: The Perils of the Body and the Path to Salvation as Taught by Robert Mannyng in Handling Synne* (31-44), u kojem analizira jedno od dva poznata djela srednjovjekovnog engleskog redovnika Roberta Mannynga. Kao što autorica navodi IV. lateranski Koncil 1215. postavio je norme ponašanja kojih su se vjernici morali pridržavati tijekom života, a jednu od njih je predstavljala i ispovijed. S obzirom kako je riječ o dobu kada vjernici nisu bili upoznati s grijesima i stavu Crkve o istima, Robert Mannyng je napisao opsežno djelo kojim je širem kleru, ali i ostalim obrazovanim ljudima, pojašnjen koncept grijeha i življenja u skladu sa odrednicama koje bi vjernicima osigurale Božju milost na kraju životnog puta.

Ave Mari(n)a! Representing a Cross-Dressed Saint in Fourteenth- to Sixteenth-Century Italy/Venice: Influences, Models, and Patterns of Female Sancticity (45-62) rad je Andree-Bianke Znorovszky. Rad primarno opisuje sudbinu svete Marine koja je djelovala u redovničkoj zajednici u Maloj Aziji, kao i njezin otac, pretvarajući se da je muškarac. Njezin život je bio ispunjen pokorom za grijeh koju je navodno počinila kao muškarac, točnije začela dijete drugoj ženi. Andree-Bianka Znorovszky navodi još nekoliko primjera takvog skrivenog djelovanja te ukazuje na rasprostranjenost tog fenomena u kršćanskim zemljama, posebice na Apeninskom poluotoku.

Posljednja dva broja časopisa *Medium Aevum Quotidianum* donose čak sedam znanstvenih radova koji predstavljaju veliki interdisciplinarni doprinos proučavanju svakodnevnog života u srednjovjekovnom razdoblju. Koristeći se brojnim narativnim, ali i serijskim izvorima, autori daju presjek raznih povijesnih segmenata svakodnevnog života u srednjovjekovnom društvu, kao i utjecaja na kasnije povijesne procese. Zbog vrlo preglednog načina pisanja, navedenih sedam radova predstavlja izvanredan historiografski doprinos prikladan za interdisciplinarnu primjenu, ali koji je pogodan i za čitanje široj publici.

Goran Budeč